

بریکس و گروه هشت جدید

<http://www.fondsk.ru/news/2015/07/11/briks-i-novaja-bolshaja-vosmerka-34294.html>

برگردان: ا. م. شیری

۱۸ اسد ۱۳۹۴

برگزاری اجلاس بریکس و سازمان همکاری شانگهای همزمان و در یک محل، یک حادثه بسیار مهم بود. عضویت روسیه و چین در این دو تشکیلات یکی از علل نزدیکی آنها بهمدیگر شمرده می شود. پنج کشور عضو گروه بریکس (محاط بر ۲۶ درصد سطح خشکی، ۴۲ درصد جمعیت و ۲۷ درصد درآمد ناخالص جهان) در مدت تاریخی کوتاه به یک مجمع جدید در روابط بین المللی تبدیل گردیدند. اضافه بر این، آغاز روند پیوستن هند و پاکستان به گروه ششگانه کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای از ظهور گروه هشتگانه جدید در عرصه بین المللی حکایت می کند.

اسناد مصوب در پایان نشست بریکس: قطعنامه اوف، برنامه عمل و رویکرد همکاری اقتصادی - مشتمل بر توافق مشخص در مورد توسعه سازمان و تقویت حقوق بین المللی آن می باشد. عملاً کار ساختار جدید مالی - بانک جدید و تثبیت ذخیره ارزی مشروط با سرمایه ۲۰۰ میلیارد دلار پایه گذاری شد. تا پایان سال جاری «نقشه راه» مخصوص، توأم با فهرست پروژه های عظیم مشترک در بخش زیرساختی، صنایع و کشاورزی تهیه خواهد شد. در مورد مشارکت نمایندگان جامعه مدنی در کار نیز توافق حاصل گردید. «راسیسکایا قازتا» (روزنامه روسیه. م.) نتایج اجلاس را چنین جمع بندی کرده است: «و بمنظور هر چه شفاف تر و قابل فهمتر بودن تمامی امور، تارنمای اینترنتی خاص - دبیرخانه مجازی بریکس - تأسیس خواهد گردید».

تأمین مالی اولین پروژه ها که جغرافیای آنها به پنج کشور محدود نخواهد بود، از بهار سال ۲۰۱۶ باتکاء ذخیره ارزی شرطی آغاز می شود. در عین حال، مدیر شعبه اروپا و آسیای وزارت خارجه جمهوری خلق چین، هوی سونیو می گوید، که روسیه برای سرمایه گذاری در چین که

به سمت زیرساختها و احداث مسکن قابل دسترس هدایت خواهد شد، از حق تقدم برخوردار است.

سال ریاست دوره ای روسیه بر بریکس بطرز بسیار پویا می گذرد. همانطور که ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه نیز اشاره کرد، «انجمنهای مدنی، پارلمانی و جوانان بریکس نشست خود را در سال ریاست روسیه برگزار نمودند. فرایند تأسیس شبکه دانشگاهی بریکس آغاز شده است، ابتکار تأسیس شورای مناطق سازمانهای ما در دست تشکیل است».

بین دولتهای کشورهای عضو گروه بریکس در مورد مسائلی مانند بهداشت و تندرستی، تحصیل و آموزش و پرورش، امور کشاورزی و مالیاتی، علمی و صنعتی، تأمینات اجتماعی، ارتباطات و خدمات عمومی، کار و اشتغال و فرهنگی دیدارها در سطح وزیران انجام می شود. همآهنگی رو به تقویت بین کشورها عملاً به تمامی مسائل سیاسی حاد بین المللی، از مناقشات منطقه ای و خطر تجارت مواد مخدر گرفته تا عرصه های کیهانی و دزدی دریای برخورد می کند.

مؤلفه های غیرنظامی بریکس بسیار جالب توجه است. مدت کوتاهی قبل از برگزاری اجلاس، انجمنی با شرکت کارشناسان در مسکو تشکیل گردید. بکمک شورای کاری بریکس توافق جدید حاصل شد و رهبران اتحادیه های کارگری توصیه های خود را به سران کشورهای عضو تقدیم نمودند.

نارندرا مودی، نخست وزیر هند هنگام دیدار سران بریکس در هیئت بزرگ، اهمیت اصلاحات در ساختار سازمان ملل متحد و شورای امنیت آن را مورد تأکید قرار داد. اظهارات مقام هندی در این باره که همه تحریمها، بجز تحریمهای اعمالی از سوی سازمان ملل متحد بمعنی تلاش یک کشور برای دیکته کردن شروط خود بر سایرین بوده و غیر قابل قبول است، از اهمیت بسزایی برخوردار بود. رئیس جمهور برزیل، دیلما روسف نیز با تأکید بر اهمیت شرکت این سازمان جهانی در پروژه های مختلف بین المللی، از جمله، همآهنگی سیل مهاجرت تا کنترل تغییرات آب و هوایی، اهمیت اصلاحات در ساختار سازمان ملل متحد را متذکر شد.

همآهنگی آیین کار دو تشکیلات بخودی خود بسیار جالب توجه است. **چیدم ایچل**، نایب رئیس بانک توسعه صنایع ترکیه در اجلاس مالی بریکس و سازمان همکاری شانگهای در ۸

ژوئن شرکت نمود. باضافه این، شرکت سران کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای بعنوان مهمان در اجلاس گروه بریکس، وزن و اهمیت این نشست را تا حد قابل ملاحظه ای بالا برد.

تصمیم اجلاس سازمان همکاری شانگهای فوق العاده مهم جلوه گر شد. برای اولین بار در طول موجودیت سازمان، دو کشور هند و پاکستان بعنوان اعضای جدید سازمان پذیرفته شدند. علاوه بر این، بر سر مسئله ارتقاء حق شرکت جمهوری بلاروس بعنوان کشور ناظر در کار سازمان همکاری شانگهای توافق حاصل شد. آذربایجان، ارمنستان، کامبوج و نپال نیز بعنوان طرف گفتگوها به سازمان پیوستند.

بدین ترتیب مسئله بسیار قابل توجه این است که با عضویت هند و پاکستان در سازمان همکاری شانگهای، چهار کشور اتمی در مجموع گروه هشت بزرگ حضور خواهند داشت. **اسلام کریموف**، رئیس جمهور ازبکستان ضمن اشاره به این واقعیت اظهار داشت، که این مسئله می تواند موجبات تغییر تعادل قوا در صحنه جهانی را فراهم آورد. عضویت جمهوری اسلامی ایران در آینده همچنان مبرمیت خود را حفظ کرده است. تا زمانی که تهران تحت تحریمهای سازمان ملل متحد قرار دارد، وقوع این امر ممکن نیست، اما، بطوریکه سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجی روسیه گفت، در مذاکرات «پنج باضافه یک» با ایران پیشرفت قابل ملاحظه ای صورت گرفته و می توان انتظار داشت که مشکل موجود (اگر غرب برای بازبینی چهارچوب توافق بدست آمده تلاش نکند)، در آینده نزدیک حل خواهد شد.

در اجلاس سازمان همکاری شانگهای برنامه همکاری در مبارزه با تروریسم و جدائی طلبی در سالهای ۲۰۱۶-۲۰۱۸ به تصویب رسید (نماینده روسیه عهده دار مدیریت اجرایی سازمان همکاری شانگهای در این دوره خواهد بود) و طراحی مقاله نامه سازمان همکاری شانگهای در خصوص مبارزه با افراطی گری آغاز شده است. زنگ تأسیس مرکز مقابله با خطراتی که امنیت ملی کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای را تهدید می کند، بر مبنای ساختار ضد تروریستی منطقه ای این سازمان نیز بصدا در آمد.

رویکرد توسعه سازمان همکاری شانگهای تا سال ۲۰۲۵ تصویب شد و قطعنامه اوفا مورد تأیید قرار گرفت. در متن رویکرد گفته می شود، که سازمان همکاری شانگهای «در جهت ایجاد ساختار مرکز سیاسی دمکراتیک روابط بین المللی» کار خواهد کرد و در آن بر اهمیت حریم امنیتی غیر قابل تفکیک تأکید شده است.

ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه در نطق خود بمناسبت پایان دو اجلاس اظهار داشت، که هم اکنون کار «تأسیس بانک توسعه و حساب مخصوص سازمان همکاری شانگهای» پیش می رود. ایده بسیار امیدبخش تأسیس اتحادیه بین بانکی، یعنی مرکز بین المللی تأمین مالی پروژه های سازمان همکاری شانگهای دیده می شود». رهبر روسیه استفاده فعالانه سازمان همکاری شانگهای از امکانات بریکس را خواستار شد.

سران روسیه و چین تأکید نمودند، که برای تحقق ایده توأم کردن دو طرح همگرایی- اتحادیه اقتصادی آوروآسیا و کمربند اقتصادی راه ابریشم- آماده اند. تحقق این ایده به نفع سایر اتحادیه بین المللی، مانند اتحادیه سه گانه روسیه- مغولستان- چین نیز می باشد. سران این سه کشور در اجلاس بریکس در باره تسریع همه کارها در جهات کاملاً مختلف- از ساختن زیرساختها گرفته تا فعالیتهای فرهنگی و اطلاع رسانی به توافق رسیدند.

کشورهای عضو گروه بریکس همچنین اقدامات دایر بر دفاع از مواضع خود را در چهارچوب کشورهای گروه ۲۰ بزرگ هماهنگ نموده، این سکو را برای پیشبرد اهداف تعیین شده استفاده خواهند کرد. در نشست گروه ۲۰ بزرگ که در ماه نوامبر سال ۲۰۱۵ در ترکیه برگزار می شود، بحث و گفتگو پیرامون تدارک کار بانک بریکس و سایر وظایف تعیین شده در قطعنامه اوفا ادامه خواهد یافت.